

slušné částky odečísti od svého jinakého výdělku (v L. atd.), ježto se tento výdělek oněmi částkami v pravdě ztenčil, a ježto by bylo nanejvýš neslušno a nespravedливо, kdyby se žalovaný, jenž svým bezprávným chováním zavinil příčinu k tomu, že žalobce musil hledati jinde zaměstnání, by uhájil životní existenci svou a své rodiny, a jemuž prospívá to, co si žalobce jinde vydělal, poněvadž o to se zmenšuje jeho platební povinnost vůči žalobci, — na úkor žalobce chtěl obohatiti. Ostatně žalobce, hledaje si jiné zaměstnání, plnil tím jen svou povinnost, kterou mu zákon ukládá; ukládá mu ji v zájmu zaměstnavatelově a rozumí se tedy samo sebou, že náklady s tím spojené jdou na účet zaměstnavatele. V tom směru tedy vlastně nejde o nárok na náhradu škody, jak nižší soudy se domnívají, a poukaz prvního soudu k tomu, že si žalobce vyhradil uplatnění škody zvláštní žalobou, jest nemístným. Žalobce v přípravném spise vypočítal ony náklady a ztráty na 119.831 Kč 58 h, a vyloživ, že v L. měl příjem 44.339 Kč 12 h, vytýkal, že nejen celý výdělek (příjem) byl jimi stráven, tak že v pravdě žádného výdělku neměl, nýbrž že utrpěl nad to škodu 75.491 Kč 88 h (správně 75.492 Kč 46 h), t. j. 119.831 Kč 58 h — 44.339 Kč 12 h). — Jen uplatnění této škody zvláštní žalobou dovolatel si vyhradil. Neprávem tedy nižší soudy nezjistily oprávněnost a nezbytnost tvrzených nákladů a ztrát a jejich příčinné souvislosti s tím, že žalovaný, jak právoplatně již uznáno, žalobci bezdůvodně zadržoval služební požitky, jakož i výše příslušných položek srážkových, a neprávem odkázaly žalobce v tom směru na nový spor, čímž porušily i zásadu procesní hospodárnosti.

Čís. 3717.

V tom, že zasílatel, ač mu bylo odesílatelem přikázáno vydati zboží nikoliv přímo kupitelům, nýbrž osobě třetí, jež měla kupitelům vydati zboží jen po zaplacení kupní ceny, přes to vydal zboží přímo kupitelům, jest spatřovati poškození odesílatele, z něhož jest zasílatel práv.

(Rozh. ze dne 15. dubna 1924, Rv I 1543/23.)

Žalovaná zasílatelská firma obstarala pro žalující firmu dopravu zboží do Bukurešti na adresu banky M. a převzala výslovný příkaz žalobkyně, že zboží má vydati jediné bance M. Žalovaná vydala však zboží přímo kupitelům A-ovi a B-ovi a nikoliv bance M., u které měli kupitelé předem zboží zaplatiti. Žalobu o náhradu škody procesní soud prvního stádu pro tentokrát zamítl a odvolací soud rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvnímu soudu, by řízení doplnil a pak znovu rozhodl.

Důvody:

Žalobkyně domáhá se náhrady škody, kterou utrpěla jednak tím, a) že žalovaná zboží, k dopravě jí svěřené, proti výslovné úmluvě vydala přímo kupitelům Pavlu A-ovi a B-ovi a nikoli firmě bance M., u

které kupitelé měli zboží před odevzdáním zaplatiti, b) jednak tím, že žalovaná bez vědomí a svolení žalobkyně ono zboží, jež žalobkyni bylo dáno kupiteli k dispozici, těmto přenechala k rozprodeji. Právním důvodem žaloby jsou tedy dvě protiprávní činnosti žalované, z nichž každou podrobiti jest zvláštní úvaze. Ad a). V prvním směru zjistily oba nižší soudy, že mezi stranami došlo k ujednání smlouvy speditérské a zvláštní smlouvy záruční, žalobkyni tvrzené, a že žalovaná přes to zboží nevydala bance M., nýbrž přímo kupitelům A-ovi a B-ovi. Tímto jednáním zanedbala žalovaná nejen povinnou péči, jí jako speditéru příslušející (čl. 379 a násl. obch. zák.), jednajíc proti výslovnému příkazu, jí danému a od ní přijatému, takže ručí z porušení toho již podle čl. 380 obch. zák. za veškeru škodu, žalobkyni vzešlou, ale zodpovědnost tato stihá ji také v základě zvláštní úmluvy, dle níž se zaručila za každou škodu, kterou by žalobkyně utrpěla tím, že by zboží vydáno bylo jinému než bance. Každý závazek k náhradě škody předpokládá: 1. zavinění porušením smlouvy neb bezprávním činem, 2. určitou škodu, 3. příčinou spojitost mezi zaviněním škudcovým a touto škodou. Zavinění žalované strany porušením smlouvy bylo, jak již svrchu uvedeno, oběma nižšími soudy zjištěno. Co do otázky, zda z tohoto zavinění vzešla škoda a v čem záleží, rozcházejí se oba nižší soudy podstatně. Kdežto soud prvě stolice dovozuje, že žalovaná překročivši příkaz žalobkyně, zavinila, že nebyl jí předem vyplacen zbytek kupní ceny dle její úmluvy s kupiteli, čímž žalobkyni byla způsobena škoda, záležející v tom, že žalobkyně musí svá práva z kupní smlouvy proti kupitelům, kteří namítají vadnost dodaného zboží a odpírají zaplatiti kupní cenu, vymáhati teprve pořadem práva — má odvolací soud za to, že škoda vůbec dosud není prokázána ani její výše. Dle toho usuzuje procesní soud, že žalobkyně musí předem dokázati výši škody, odvolací soud pak, že jest žalobkyni prokázati, že vůbec a v jaké výši škodu utrpěla. Žádnému z obou těchto závěrů nelze přisvědčiti. Škodou jest jakákoli újma na majetku (ať již zmenšením jmění nebo také ztrátou zisku), právech neb osobě. V tomto případě jde o škodu na majetku. A tu dlužno míti na zřeteli, že účelem příkazu žalované firmě, by zboží nevydávala přímo kupitelům, nýbrž bance M., bylo, by žalobkyně zůstala v držbě zboží potud, pokud nebylo zapláceno. Porušením smlouvy zavinila žalovaná, že tohoto účelu nebylo dosaženo, a že bylo zboží odňato moci žalobkyně, aniž by tato byla obdržela jeho protihodnotu. Dle §u 1323 obč. zák. jest nahraditi škodu tím způsobem, že má býti vše uvedeno v předešlý stav. V poměru mezi žalobkyní a žalovanou nic jiného nemůže přijíti v úvahu. Pro koho zboží bylo určeno, a jaké právní povahy byl poměr mezi ním a žalobkyní, jest pro dosah závazku žalované strany ze smlouvy žalobkyní s ní ujednané naprosto nerozhodno. Žalovaná důsledkem svého zavinění musí tedy buď opatřiti žalobkyni opět držbu zboží, a stalo-li se to nemožným, zaplatiti jí fakturovanou cenu, proti jejíž výplatě mělo býti zboží kupitelem vydáno (čl. 283 obch. zák.). Žalovaná banka namítla ovšem, že zboží neodpovídalo smlouvě a že bylo vadné. Tato námitka, předpokládajíc, že byla věcně odůvodněna, mohla by však míti na závazek žalované jen potud vliv, pokud by byli mohli vady tyto s účinkem uplatňovati i A a B. A tu opět mohlo by býti

rozhodno, zda, jak tvrdí žalobkyně, zboží bylo kupiteli převzato již v Brně bez námitek, či zda, jak uvádí žalovaná, ku převzetí zboží v Brně nedošlo, a vady seznány byly teprve v Bukurešti. V tom směru oba nižší soudy vzhledem k svému právnímu názoru přesných zjištění neučinily. Na vyřešení této otázky závisí, zda k vadám, žalovanou vytýkaným vůbec možno přihlížeti, čili nic. V prvním případě bylo by věci žalované, aby nejen vady zboží přesně označila a prokázala, nýbrž i že a oč vadami těmi zboží bylo znehodnoceno. O takto zjištěnou částku, jakož i o splátky na fakturovanou cenu již učiněné, zmenšil by se nárok žalobkyně. Ad b). Žalobkyně ve sporu uvedla, že žalovaná zboží A-ovi a B-ovi, když je byli tito dali žalobkyni pro tvrzené vady k dispozici, přenechala k rozprodeji. Ani těchto okolností nižší soudy neobjasnily, zůstalo zejména nevysvětleno, čím žalovaná odůvodňuje své oprávnění k tomuto zákroku. A přece právě tento počín žalované byl by nejenom novým dokladem porušení smluvního závazku žalované, nýbrž vysvětlení jeho mohlo by vésti k úsudku, že žalovaná s vrácením zboží žalobkyni vůbec nepočítala, pokud se týče je zmařila, čímž by závazek její mohl nabýti určitějších forem. Poněvadž tyto okolnosti, jež pro spor mohou býti rozhodnými, nižšími soudy jednak vůbec probrány nebyly, jednak rozbor jich zůstal neúplným, jest řízení kusé a bylo proto dle Šu 496 čís. 2 a 3 a Šu 513 c. ř. s. rozsudky obou nižších stolic zrušiti a věc vrátiti soudu své stolice, aby, doplně řízení v uvedených směrech, znovu rozhodl. Podotknouti jest ještě, že otázka konečné úpravy právního poměru mezi žalobkyní a kupiteli A-em a B-em, jenž vzešel z kupní smlouvy mezi nimi ujednané, musí býti zůstavena oběma těmito smluvníkům. Na poměr mezi žalobkyní a žalovanou může míti úprava ona jen potud vliv, že by bylo svého času povinností žalobkyně, aby případnou úplatu, které se jí, ať již dobrovolně nebo sporem dostane, vydala žalované, poněvadž by jinak bezdůvodně byla obohacena (§ 1435 obč. zák.), po případě, aby nároky své oproti kupitelům, k čemuž ostatně již v žalobě projevila ochotu, žalované postoupila.

Čís. 3718.

Zákon ze dne 17. prosince 1919, čís. 16 sb. z. a n. na rok 1920 o služebních poměrech trvale ustanovených obecních zřízenců.

Neprohlásil-li se obecní zřízenec ve lhůtě Šu 25 (2) zákona, že má jeho služební poměr býti nadále posuzován dle tohoto zákona, nemůže zmeškání napravití rozepří o uznání, že jest trvalým obecním zřízencem, a že má nárok na placení služebních požitků dle zákona.

(Rozh. ze dne 15. dubna 1924, Rv I 222/24.)

Žalobu ponocného na obec, by bylo uznáno právem, že žalobce jest trvalým zřízencem obce, a by obec byla uznána povinnou platiti žalobci služební požitky dle zákona ze dne 17. prosince 1919, čís. 16 sb. z. a n. na rok 1920 oba nižší soudy zamítly v podstatě proto, že žalobce se neprohlásil ve lhůtě Šu 25 (2) zákona, by jeho služební poměr